

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 5. szám

1995. május

Számadó Ernő:

Nem lehet azt megmondani...

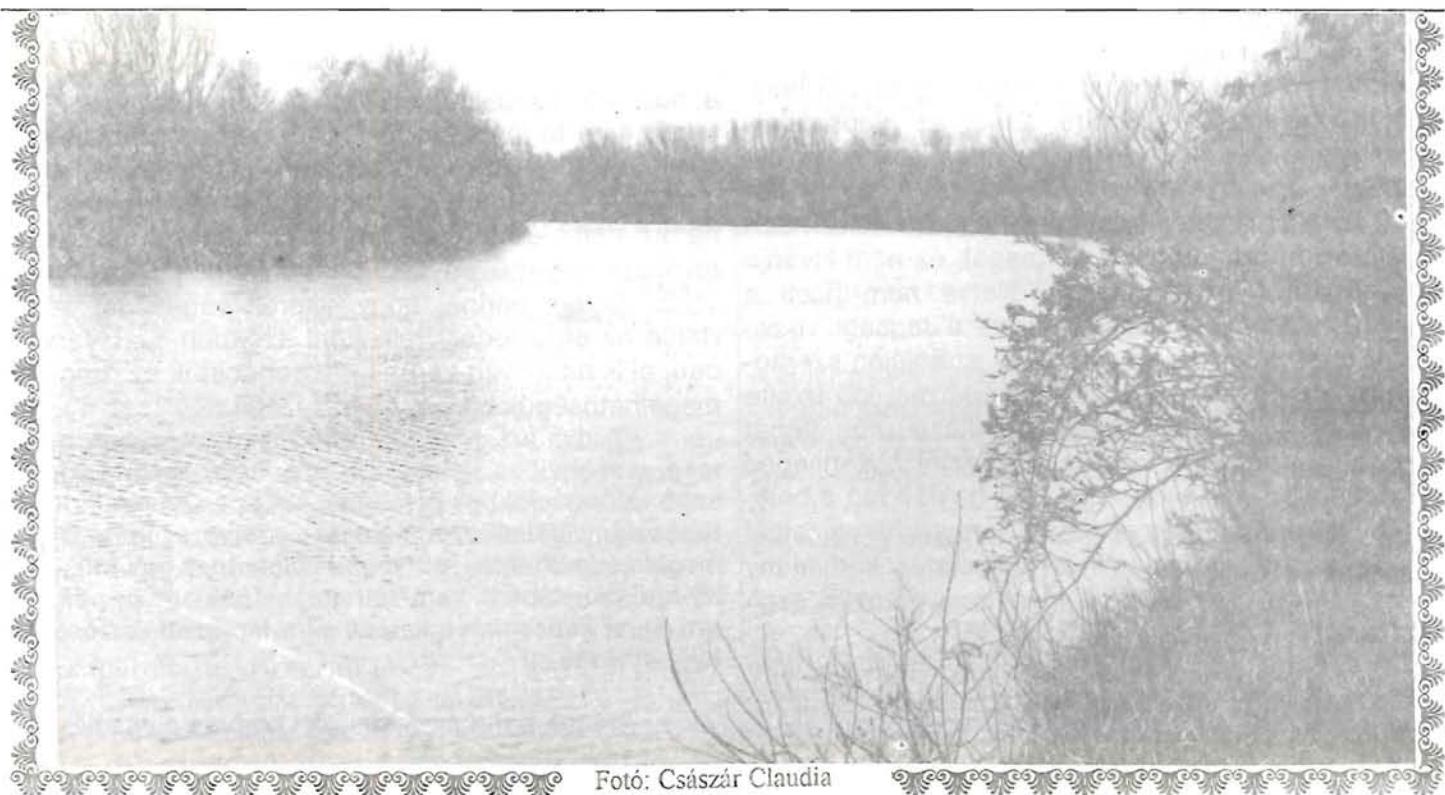
Nem lehet azt megmondani
Mi szép van a Körösparton.
Tán a nyárfa, tán a nyírfa,
Tán a hajnal, tán az alkony?
Tán a vízbecsüngő fűzfa
Selymes ága, hús homálya,
Tán a zengő sötét nádas
Édes-kedves muzsikája?

Tán a nádírigó füttye,
Tán a rózsaszín seregély,
Tán a tavirózsát nyitó
Békalencsés arany sekély?
Tán a vadsom piros szeme,
Tán a kökény fehér ága,
Tán az írisz lila szemén
megcsillanó holdvilága?

Tán a tűnő kérészjáték
Kora nyári szivárványa,
Fülemüle dala talán
Álomárnyas éjszakába?
Tán a ködök ezüstselyme,
Tán ha kiált fenn a lilit,
Tán ha a szél zúgására
Fű, fa, virág összehajlik?

Tán amikor gyöngyházfényű
Esték hullnak olyan korán,
S jégcsengővel csilingelnek
Az angyalok fenn a sok fán,
Tán a tél szebb, tán a tavasz,
Tán a víg nyár, tán a bús ősz,
Tán ha virul, tán ha borul,
Tán ha mindent hó temetöz?

Nem lehet azt megmondani,
Mi szép van a Körösparton,
Tündérmese a szívemen,
Édes szavát mindig hallom.
Többet mondok, ha nem szólok,
Ha hallgatom, amint zenél,
Míg csak könnyet nem hintáztat
Pillámon a nyáresti szél...

Fotó: Császár Claudia

Önnek joga van tudni...

...hogy az elmúlt évben Magyarországon mintegy 30 bejegyzett önkéntes kölcsönös biztosító pénztár kezdte meg működését. Ez egyfajta öngondoskodás, amely törvényes keretek között 3 különféle formában tud tagjainak szolgáltatást nyújtani. Létrehozható: Önszegélyező Pénztár, Egészségpénztár, és Nyugdíjpénztár. Az eddig engedélyezett pénztárak túlnyomó többsége nyugdíjbiztosítással foglalkozik, (talán nem véletlen) ezért e cikk keretében én is a nyugdíjpénztárakról akarok bővebb ismertetést nyújtani mindazok számára, akik foglalkoznak a NYUGDÍJPÉNZTÁRBA való belépés gondolatával.

Merthogy szükség van öngondoskodásra? Azt minden nyugdíjas ember a saját bőrén tapasztalja, hiszen a nyugdíj, az utolsó havi aktív keresetnek maximum 74 %-a, minimum 23%-a lehet. Ahhoz, hogy ne kelljen ilyen nagy arányú jövedelem kieséssel számolni, nagyon jó lehetőséget kínál a nyugdíjbiztosítási pénztár tagsága.

Nyugdíjpénztár tagja lehet minden 16. évét betöltő magyar állampolgár, mint magánszemély, és tag lehet a munkáltató is. A pénztár megalakításához legalább 15 ember önkéntes elhatározása szükséges, akik ha létrehozzák a pénztárat, meg is állapítják a működés legfontosabb alapelveit a saját maguk által készített alapszabály formájában. Az alapszabályban mindenképpen megállapítanak a tagok számára egy minimális tagdíjat, (általában évi 20-30 ezer forint) és egy minimális várakozási időt (rendszerint 10 év). Ha valaki a tagdíjat átmenetileg szorult helyzete miatt nem tudja fizetni, akkor az alapszabály értelmében a Nyugdíjpénztár Ig. tanácsa írásbeli kérelem alapján engedélyezheti legfeljebb 3 havi időtartamra a tagdíjfizetés szüneteltetését. Amennyiben időközben a tag meggondolja magát, és nem kívánja tagsági viszonyát fenntartani, illetve nem fizeti a tagdíjat, kilépéssel megszüntetheti a tagsági viszonyát. Ebben az esetben az egyéni számláján szereplő összeghez csak a kötelező várakozási idő letelte után vagy a nyugdíjkorhatár betöltése után juthat hozzá. Ez a törvényi kikötés a Pénztár biztonságos működéséhez elengedhetetlen. A belépő tag a belépési nyilatkozaton megjelölheti a kedvezményezettjét arra az esetre, ha valamilyen sajnálatos körülmény miatt önmaga nem vehetné igénybe a Pénztár szolgáltatásait.

A Pénztárak szolgáltatásai a nyugdíjkorhatár elérésekor, vagy a kötelező várakozási idő lejártakor kezdődnek. Ekkor a tag akár egy összegben, akár járadékként (5-10 év) juthat hozzá az egyéni számláján összegyűlt összeghez.

A Pénztár gazdálkodását alapvetően törvény is szabályozza, melyet részletes kormányrendelet tesz teljessé. A Pénztárfelügyelet szigorúan ellenőrzi a gazdálkodási szabályok betartását, nagyon lényeges, hogy a befizetett tagdíjak minél nagyobb hányada biztonságos befektetésekre kerüljenek. 80%-ot államilag garantált értékpapírokba kell fektetni, és csak 20%-nyi összeg kerülhet egyéb nagy kockázatú (tőzsdei, részvény, ingatlan stb.) ügyletekbe. Az önkéntes nyugdíjpénztári tagság magánszemélyek számára egy befektetési - megtakarítási lehetőség. Előnye, hogy személyi jövedelemadó megtakarítással jár, ezért valamivel jobb az egyéb befektetési formáknál, hátránya, hogy csak viszonylag hosszabb idő után lehet hozzájutni.

1995. ÉVI SZJA TÖRVÉNY 38/A § d pontja szerint ADÓBÓL LEVONHATÓ az Önkéntes Kölcsönös Biztosító pénztárakba a magánszemély tag, illetőleg a magánszemély tag javára a munkáltató által az adóévben befizetett összegnek. KIEGÉSZÍTŐ NYUGDÍJPÉNZTÁR esetében az 50%-a, Önszegélyező és Egészségpénztár esetében a 25%-a de együttesen legfeljebb 100 ezer forint. 7 § (1) mentes az adó alól... az Önkéntes kölcsönös pénztár szolgáltatása.

A pénztártagság azonban a munkáltatónak jelent nagyobb előnyt, az alábbi törvény alapján: TB TÖRVÉNY 103/A (10 bek.)

Nem képez járulék alapot a magánszemély munkáltatója által az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárba a tag javára történő befizetés a munkavállalónak... személyi jellegű kifizetései (juttatásai) 25%-áig, de legfeljebb évi 500 ezer forintig terjedő összegig. 103/B (3) bek.

Nem kell 6+4 % járulékot fizetni a 103/A § (10) bekezdésben meghatározott befizetések után.

Fentiek szerint a munkáltató az átvállalt tagdíjat költségként számolhatja el, és ha tagdíj nem éri el a dolgozó jövedelmének a 25%-át, akkor nem kell utána 44% tb járulékot fizetni. Ennek az az eredménye, hogy ugyanazzal a ráfordítással jóval nagyobb mértékben tudja növelni dolgozója jövedelmét, ha ezt nem béreemelés formájában teszi, hanem úgy, hogy átvállalja helyette a nyugdíjpénztári tagdíj fizetését.

Bízom benne, hogy sikerült segítséget adni, illetve az érdeklődést felkelteni azokban az olvasókban, akik bármilyen korúak, de gondolnak az öregkori megélhetőségük biztonságára.

Tudva azt, hogy az ördög a részletekben bújik meg, amennyiben igény lesz arra, hogy még részletesebb információkhoz jussanak, akkor a Gyomaendrődi Keresztény Vállalkozói Kamara szervezésében Önök megismerkedhetnek, sőt tagjai is lehetnek egy működő Nyugdíjpénztárnak, vagy létrehozhatnak egy új pénztárat. Ezzel kapcsolatos kérésüket a lap szerkesztőségébe, juttassák el!

Várjuk a megkeresésüket kedves olvasók, egy régi közmondás mondja:

SEGÍTS MAGADON, AZ ISTEN IS MEGSEGÍTI!

Császárné Gvuricza Éva

Évfordulók

V. 9.: 1944 május 9.-én született Békésen Latorcai János. Általános iskoláit Endrődön, a középiskolát Mezőtúron végezte, ahol 1962-ben érettségizett. Származása miatt a BME-re nem vették fel, ezért 1965-ben Esztergomban a Gépipari Technikumban szerzett oklevelet, majd levelező tagozaton elvégezte a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karát, ahol 1971-ben szerzett diplomát. 1975-ben egyetemi doktor. 1993-ban Eötvös Loránd díjjal tüntették ki. 1965-71 között a Textilipari Kutató Intézet tudományos munkatársa, majd 1975-ig az Élelmiszeripari Főiskola tanársegédje. 1975-76-ban a Munkaügyi Minisztérium Szakoktatási Pedagógiai Intézeténél osztályvezető helyettes, ezt követően 1989-ig a BME Gépészmérnöki Kar Gépészszerkezet-tani Intézetében adjunktus. 1989-1990-ben a Fegyver és Gázkészülékgyár (FÉG) Szolgáltató Leányvállalatánál fejlesztési, majd gyártásfejlesztési főmérnök, végül vezérigazgató. 1991-93-ban az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium Ipargazdasági Főosztályának vezetője. 1993 februárjától ipari és kereskedelmi miniszter. A KDNP-nek 1993

óta tagja. Az 1994-es választásokon országgyűlési képviselő lett, az új Országgyűlés Gazdasági bizottságának alelnöke. Felesége: Ujházi Aranka közgazdász. Szülei Latorcai János és Timár Gizella. Gyermekai: Csaba(1976), és Zsombor (1980)

V. 22.: 1887. május 22.-én Endrődön született Uhrin Péter parasztember, festőművész. Festészete szorosan kapcsolódik a paraszti élethez és lakhelyének közvetlen ábrázolásához. A falu sok helyszíne már csak az ő képein maradt meg: a póhalmi tájak, a szárazmalom, a rév. Képeit Endrődön és Békéscsabán mutatták be. Négy képét máig őrzi a Munkácsi Mihály Múzeum. 1944 szeptember 5-én halt meg. Márton Gábor írt róla monográfiát.

V. 25.: 1924 május 25-én Gyomán született Tardos András rádióriporter, újságíró, falukutató. Két könyve jelent meg. 1969 szeptember 4-én halt meg Budapesten.

V. 26.: 1914 május 26-án született Gyomán Haiman György grafikus, könyvtervező. Szülei Haiman Hugó, Kner Ilona. Volt betűszedő és tipográfus, majd 1967-től az Iparművészeti Főiskolán egyetemi tanár. Az irodalomtudomány kandidátusa, Gutenberg-díjas, Tótfalusi Kis Miklós díjas. Főbb művei: A nyomtatott beüt művészete, (1942); A Kner család...(1974), A Kner nyomda.(1982)

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK *

SPORT

Tovább tart a „Barátság” versenyfutása

Az őszi sikeres szereplését tavasszal fokozni tudta a csapat. Jó kezdekben van, Kéki edző és Kovács Lajos vezette elnökség irányítása alatt.

A tavaszi 5. forduló után megerősítette második helyét a megyei I. osztályban.

1. Battonya	20	11	4	5	34:23	37 pont
2. Gyomaendrődi Barátság	20	11	4	5	28:19	37 pont

7. Gyoma FC	20	9	4	7	26:23	31 pont
-------------	----	---	---	---	-------	---------

Csapatunk áprilisi eredményei: Medgyesegyháza-Barátság 1:0
Barátság-Szeghalom 2:1
Elck-Barátság 1:2
Barátság-Battonya 0:0

Májusi mérkőzések: 27.-én helyi rangadó. Az endrődi pályán Barátság-Gyoma FC. Van törleszteni valónk az őszi vereségért. A régi idők dorbi-hangulata éled fel ilyenkor, amikor ezekre menők szurkoltak ott vagy itt kedvenceiknek. Jöjjen! Lesz látnivaló. Szülessék nézőcsúcs! Támogassa csapatunkat, a Gyomaendrődi Barátság-ot! Töltsön egy-két órát a gyönyörűvé varázsozott ligeti pályán. Hajrá, Barátság!

A csapat májusi programja:

V. 7. Csabacsúd-Gyomaendrőd Barátság 16.30
V. 13. Gyomaendrőd Barátság-Békéscsaba Jamina 16.30
V. 21. Békéscsaba MÁV-Gyomaendrőd Barátság 16.30
V. 27. Gyomaendrőd Barátság-Gyoma FC 17.00

A KDNP jelenti...

A KDNP vezetősége értesíti tagtársait, hogy a májusi gyűlés nem május 1-én lesz, hanem május 8-án az endrődi könyvtárban, 18 órakor.

Beszámolót tart:

Dr. Frankó Károly polgármester

Várfi András falugazda, az önkorm. Mezőgazdasági és Ipari Bizottságának elnöke

Bátori Gyula a Földrendező Bizottság elnöke

Kérjük, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg és hívják el a téma iránt érdeklődő barátaikat is.

*****

FELHÍVÁS

A Honismereti Egyesület is készül a Honfoglalás 1100 éves évfordulójára, amelyet 1996-ban ünnepelünk meg. Annak érdekében, hogy az eseményhez méltó legyen a megemlékezés, kérjük olvasóink segítségét. Szívesen fogadunk bármilyen felajánlást, ötletet, javaslatot és fizikai segítséget, amely városunkat gazdagítaná, szebbé tenné.

Jelentkezni lehet:

levélben: Honismereti Egyesület 5501 Gyomaendrőd, Pf. 20.

telefonon: 386-131, 386-157

személyesen: a település könyvtáraiban

Köszönettel
Hornok Lajosné

Az önkormányzati munkáról

A március 30.-ra összehívott képviselőtestület néhány napirend megtárgyalása után április 6.-án folytatta munkáját. Az áprilisi ülésnapon választott a testület új alpolgármestert, mivel Dr. Kovács Béla intézményvezetői volta és alpolgármesteri tisztsége között jogi összeférhetlenség állt fenn.

Az újonnan választott alpolgármester Czibulka György tanár lett.

A képviselőcsoport elfogadta az adócsoport beszámolóját, de ugyanakkor megbízta a Pénz-

ügyi Bizottságot új adókonceptió kidolgozására.

Az ülésen megjelent nagyszámú pedagógus jelezte, hogy városunk társadalmának jelentős részét érintő kérdéssről, az oktatásról lesz szó. Az előterjesztésben lévő határozati javaslatok az óvodától a középiskoláig módot adnak a város közoktatásának ésszerűbbé, jobbá tételére. Azóta a bizottságok dolgoznak és tesznek javaslatokat, amelyek eredményeképpen a következő ülésen dönt a testület. Nem kisebb dologra kell

kimondani a végszót, mint az általános iskolák összevonása, helyes-e a gimnázium 12 osztályos iskolává alakítása, valamint megmaradjanak-e középiskoláink az önkormányzat kezelésében. Az ifjúság védelme érdekében rendelt született, mely - lehet - sokaknak szabadságukban való korlátozást jelent, de védett és jól nevelt ifjúságból válhat fegyelmezett felnőtt.

Támogatta a testület a Református Egyház Idősek Otthonának kialakítására tett elképzelését. A

tervkészítésre 500.000 forintot biztosít és amennyiben a tervdokumentáció elkészül ismét napirendre tűzi az állami garanciavállalási kötelezettség finanszírozási ütemezését.

Nagy anyagi terhet jelent a városnak a bölcsőde üzemeltetése, mivel egy gyermek elmúlt évi ellátása 288.000 forintba került. A jövőben ésszerűbb gazdálkodással vagy más megoldással kell a bölcsődés-korúakról gondoskodni.

Várfi András
önkorm. képviselő

A falugazdász válasza...

A következőkben két aktuális dologról kívánok írni, mely több embert foglalkoztat. Elsőként a napraforgó gyomirtásról, mivel ez említett növény jelenleg kedvező árfekvése több gazdát arra ösztönzött, hogy napraforgó-termesztésbe kezdjen.

A napraforgó gyorsan kelő, igen agresszív növény, ennek ellenére mind az egyszikű, mind a kétszikű gyomok komoly veszélyt jelentenek számára

A védekezés történhet vetés előtt, mikor a talajműveléssel egyetemben juttatunk ki gyomirtó szert és azt a talajba be is dolgozzuk. Az előző módszerrel kombinálhatjuk, vagy egyedileg illetve más változatban alkalmazható a vetés után kelés előtti lehetőség. Amennyiben a fenti módszereket időjárási vagy egyéb ok (rávadás a gyomok kelésére) miatt nem alkalmaztuk, marad a kultivátor vagy az állományban való gyomirtás. Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül néhány gyomirtási kombinációt mutatok be.

Vetés előtt a talajba bedolgozva:

Acenit 500 EC	3-4 l/ha	2097-2796 Ft/ha
Flubalex 20 EC	7-9 l/ha	2947-3789 Ft/ha
Olitref 480 EC	1,6-1,9 l/ha	1144-1359 Ft/ha

Ezen készítmények az egyszikű (fűféle gyomok) ellen hatásosak és kombinálhatók a

Vetés után, kelés előtt kiszórható herbicidekkel:

Afalon	2,6-3,5 l/ha	4854 - 6535 Ft/ha
Maloran 50 WP	1,5-2,5 l/ha	2950 - 4900 Ft/ha
Merkazin 50 WP	2-3,5 l/ha	1450 - 2600 Ft/ha
Racer 25 EC	2 - 3 l/ha	4350.- 6510 Ft/ha

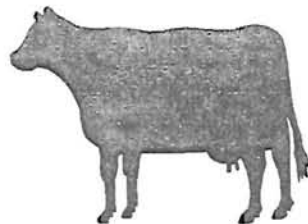
Melyek a kétszikű (széles levelű) gyomok ellen nyújtanak védelmet.

Állományban alkalmazható:

Modown 4 F	1,5 l/ha	5000 Ft/ha
az egyéves kétszikű gyomok ellen		
Agil 100 EC	1, l/ha	7011 Ft/ha
az egyéves egyszikűek ellen		

Ha a napraforgó gyommentes elővetemény után gyorsan kikelt, idejében végzett kultivátorozás is hatásos a gyomok ellen.

A gyomirtás után egy állattenyésztéssel összefüggő problémáról néhány szót. A csarnokban átvett tej esetében, de a hához szállított tejnél is előfordulhatnak minőségi kifogások. A tej minőségét az állat genetikai adottságán és a takarmányozáson túl a tejkezelés és az azzal összefüggő higiénias viszonyok határozzák meg.

A tejminőség fontos jellemzői:

Az élő csíraszám, a szomatikus sejtszám és a tej tejidegen antibakteriális anyagok, általunk mind szabályozható tényezők.

Élő csíraszám alatt értjük a tejben található élő baktériumok számát. Az egészséges tehén tőgyében a tej élő csíraszám 10.000 alatt van. A fejés utáni hőmérséklet hatására és a tejjel érintkező edények tisztátalansága miatt jelentősen nőhet az élő csíraszám.

A szomatikus vagyis un. testi sejtek a tőgyből származnak. Ezek száma normális körülmények között az elegytejben 100-150 ezer. Tőgygyulladás esetén számuk nő. A különböző gyógyszerek hatására keletkeznek a tejidegen antibakteriális anyagok. A fentiek alapján megállapítható, hogy tiszta körülmények között egészséges állatból fejt tej minden igényt kielégíthet. Sajnos a tejbegyűjtőkben elhelyezett szűrőpapírminták bizonyítják, hogy sokan nem tartják be a higiénias követelményeket. Az istálló megfelelő almozásán, az állat tisztántartásán túl igen nagy gondot kell fordítani a fejő és tároló edényekre. A gyors öblítést követően, mely történhet hideg vízzel is, a fertőtlenítő mosogatás következzen 60-80 fokos fertőtlenítőszerez vízzel. A fertőtlenítő mosogatás után az öblítés 40-45 fokon történhet. A tej minőségi mutatói utalhatnak az állat egészségi állapotára, ezért a tőgygyulladásra mindig ügyeljünk.

Várfi András
falugazdász

Katolikus krónika

ünnepeink május folyamán

május 16. Kedd: Nepomuki Szent János
 május 28. Vasárnap: Urunk mennybemenetele (régies nevén: áldozócsütörtök)

Nepomuki Szent János

1330 táján született Nepomukban (Csehországban). Pappá szentelése (1372) után több egyházi tisztséget töltött be, majd a prágai érsek általános helynöke lett. Az Egyház jogait erélyesen védelmezte IV. Vencel királlyal szemben, aki elfogatta, és kegyetlenül megkínóztatta, hogy a gyónási titoktartás megszegésére kényszerítse. A feldühödött király 1393 március 20-ának estéjén a Moldva folyóba dobatta. Testét a prágai székesegyházban őrzik. 1729-ben avatták szentté. (Városunkban két szobra is van. Az egyik a közelmúltban készült, Kiss György Munkácsy-díjas szobrászművész alkotása, a gyomai Erzsébet-hídon található. A másik kissé eldugva, az endrődi szarvasvégi temető ravatalozóház kápolna fülkéjében van. Néhány évtizeddel ezelőtt a mai Hídfő étterem előtti parkban állt, ahonnan politikai okokból el kellett távolítani.)

Május, a Szűzanya hónapja

Aki nagyon közel van hozzánk, akit nagyon szeretünk, annak az édesanyját is megbecsüljük, tiszteljük.

A keresztény világ most ünnepelte a Húsvétot, Üdvözítőnk feltámadását. Mi, katolikusok, az Ő édesanyját, Máriát, is tiszteljük. Május hónap minden estéjén fölzeng tiszteletére templomainkban az énekes litánia.

Május első vasárnapján az édesanyákat köszöntjük. Legyenek áldottak, akik gyermekeket neveltek és nevelnek! Ha már nem élnek, akkor imáinkban gondoljunk rájuk, és ha tehetjük, menjünk ki a temetőbe.

KÜSZÖNET A BIZALOMÉRT...

Megtörtént iskolánkba az elsősök beiratása. Két első osztály indul.

2-3-4. osztályokba eddig csak szándéknyilatkozatot kértünk. Jelentkezés és beiratás évről-évre, júniusban lesz.

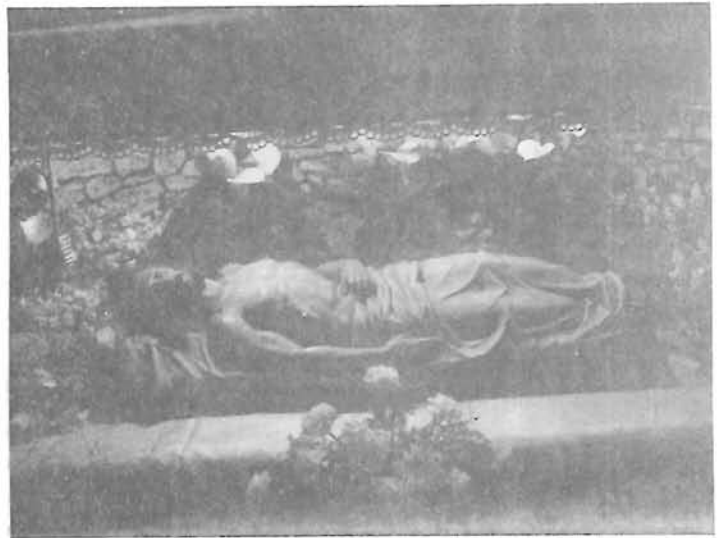
Az építkezés jól halad, augusztusra a tervek és a szerződés szerint átadásra kerül.

Akik egyszerre nagyobb összeggel segítik az iskola beindulását, (minimum 50.000,- Ft) azok nevét az iskola falán emléktáblába vésvé megörökítjük.

Emléktábla

Bramac gyár
 Bruti László vállalkozó
 Gyomaendrőd város Önkormányzata,
 hajdani gyomai és endrődi polgárok
 Köreke im Not Östpriesterhilfe e.V.
 Ujházi Ernő Bezsó
 Wedlauer család

1995. Húsvétja. Feltámadási körmenet és a szentsír
 Endrődön. Császár Claudia fotói

Úgy érzem, a „bemutatjuk” szó a Te esetében, János, csupán formalitás, hiszen Téged mindenki ismer, ugyanúgy banálisnak tűnne a kérdés, hogy mióta vagy vendéglátós, az ember úgy érzi „mindig is” az voltál.

Bemutatjuk...
**TÍMÁR JÁNOST, A DREHER
 SÖRÖZŐ ÉS ÉTTEREM
 TULAJDONOSÁT**

Magam is úgy hiszem, városunk lakosságának ha nem is száz, de 80 %-a biztosan ismer, és településünk, sőt országunk határain túlról is elég sokan. A szakmát valóban régen 1963-ban, 14 évesen kezdtem tanulni. A gyakorlati ismereteket a Körös Étteremben, vagy közismert nevén a Hollerban sajátítottam el, többek között olyan legendás híru vendéglátósoktól, mint Varjú Béla bácsi, aki sajnos már nincs közöttünk, vagy Gyebnár Janika, mindenki „Janikája”, akinek nevéhez a becéző ragot kolléga és vendégnevezdékek szeretete, becsülése ragasztotta és akire szerencsére időnként még ma is számíthatok.

Mik voltak idáig vezető utad fontosabb állomásai?

A szakmunkás vizsga után továbbra is a Hollerban dolgoztam felszolgálóként. 1968-ban lehetőség adódott

külföldön dolgozni tapasztalatszerezés céljából. Úgy volt, hogy

Csehszlovákiába megyek, de ez végül is az akkor ott kialakult politikai helyzet miatt nem valósult meg, így csak 69-ben jutottam ki Németországba. Ott munkámmal meg lehetek elégedve, mert az egy év leteltével felajánlották, hogyha én itthon el tudom intézni, ők is készek egy újabb évre meghosszabbítani szerződésemet, tehát végül két évig maradtam ott.

A nyelvtanulást leszámítva mit tanultál ott, mi volt más, mint itthon?

A leglényegesebb különbség a munkához való hozzáállás felfogásában volt. Nálunk akkor nem volt jellemző a magántulajdon tisztelete, a legtöbb ember a „közöst” nem tekintette sajátjának, a munkaeszközt, berendezést nem a szerint gondozta, ápolta, becsülte, röviden

azt mondhatom, „nem volt gazdája” a közös vagyonnak. Kint más volt a szemlélet, ott már akkor is csak az alapos, rendes munkát fizették meg, annak volt becsülete. Hazatérve ismét a Hollerba kerültem, 71-től 81-ig vezetője voltam a szállodának és étteremnek. 81-ben, amikor a vendéglátóegységek bérbeadását lehetővé

tették, bérbevettem a Halásztati TSZ Halászkertjét. Ez már akkor is családi vállalkozás volt, ezt szeretném hangsúlyozni, és az jelenlegi vállalkozásunk is. Talán nem is jutottunk volna e nélkül idáig, hiszen feleségemmel együtt vállelve mindketten keményen dolgoztunk a közös célért, s építettük jövőnket. Ő régebben a Halásztati TSZ-nél könyvelőként dolgozott, de aztán megszerette a vendéglátást olyannyira, hogy megszerezte a szakmunkás bizonyítványt, sőt később az üzletvezetőit is. Azóta már fiunk is követte a családi tradíciót, a Hódmezővásárhelyi Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskolában érettségizett, mint jómagam, de Ő jelenleg katona.

A Halászkertben főztőtök számottevő „vendégcsalogató” volt a fürdővendégek körében. Úgy tudom sok régi vendégetek

azóta is utálatok jön ide, jelenlegi helyetekre a Dreher Söröző Étterembe.

Ez így van, jól esik ezt hallanom és szerencsés dolog, hogy helyileg így sikerült ezt megoldani, hiszen a rövidebb úton a fürdőből három-négy perc alatt ide lehet érni. 90-ben a Halászkertet áruba bocsátották, majd 91-ben el is adták. Akkoriban egyre több vendéglátóegység nyílt, nőtték a közteherviselési kiadások, de főképp szezonális jellege miatt én már nem láttam akkor fantáziát a Halászkertben. Jelenlegi vállalkozásunkból 90-ben elsőként a mintaboltot nyitottuk meg feleségem nevére, mert akkor még csaknem egy évig a Halászkertet is béreltük. Később nyitottuk meg itt a melegkonyhás sörözőt. Jelenleg a tanulókat is

beleszámítva 12-13 embert foglalkoztatunk állandóan, persze azonban ez a szám növekszik, amikor a kerthelyiséget is üzemeltetjük.

Tavaly, amikor településünk várossá nyilvánításának 5. évfordulóját ünnepeltük, Téged városi emlékplakettel tüntettek ki a vendéglátásban elért kimagasló eredményeidért és ha jól emlékszem, a falusi turizmus kialakítása érdekében tett erőfeszítéseidért. Milyen érzés volt ez számodra, mi az a plusz, amitől Te városunkban nem „egy” vendéglátós, hanem „a” vendéglátós vagy, akire majd a most felnövekvő vendéglátó nemzedék egykor szintén példaértékű, „legendásaként” tekinthet?

A munkám ilyen szintű elismerése rendkívüli öröm volt számomra, azóta még inkább igyekszem megfelelni annak az elvárásnak, amire ez kötelez. A falusi turizmus valóban szívügyem, bár nem szervezetten,

vagy meghirdetetten ténykedem érte, valahogy így alakult, sokan ismernek. Így terjedt el, kollégák vagy a régi fürdő dolgozók útján, hogyha valaki településünkre látogat s szállásigénye van, az ha engem megkeres, akár fizető vendégszolgálat ügyben, akár más szolgáltatás iránti igénnyel, ha egy mód van rá

megoldom problémáját. Ez részben válasz kérdésed másik részére is, hogy „mi az a plusz”. Nehéz ezt röviden megfogalmazni. Szerintem az, hogy a rendelést gyorsan és udvariasan teljesítjük, még nem meríti ki a vendéglátás fogalmát. Ennek azt a régmúlt családias jellegét szeretném visszahozni, amikor a vendég, pláne ha vidéki, netán külföldi, bizalommal fordulhat az emberhez útmutatásért, akár egy elromlott autó javítása, vagy egy hirtelen megfájdult fog kezelése vár megoldásra. Volt úgy, hogy késő este záróra után kopogtattak, éhesek voltak, vacsorázni akartak. Nem volt más, de a kamrában akadt egy kis házi szalámi, szalonna, retek, paprika. Ezt jó szívvel adtuk, azóta is visszajáró vendégek lettek és mindig emlegetik, hogy milyen jó vacsora is volt az. Talán ezek azok a dolgok, amiktől az idelátogatók visszajáró vendégeké válnak. A mai gazdasági viszonyok közt, amikor sok ember megélhetési gondokkal küzd, bizony nem virágzik a turizmus. De én szeretem városunkat, a Körösök vidé-

két, a fürdőt és még sok mindent. Fantáziát látok az idegenforgalomban, csak amink van, azt tudni kell „eladni”. Az ideutazó, aki pár hetet akar itt tölteni, az nemcsak a vendéglátónak hoz hasznot. Itt vásárol gyümölcsöt esetleg ruhát, cipőt, virágot és még sorolhatnám. Vagyis itt hagyja a pénzét. Ez közvetlenül,

vagy közvetve egész településünk hasznára válik.

Ez kétségtelen. Szerinted mit tehetnének úgy a városunk vezetői, vagy mi egyszerű polgárai, hogy az idegenforgalom a jelenlegi gazdasági viszonyok között is lehetőség szerint funkcionáljon?

Két olyan dolog jut eszembe, aminek megoldása nem pénzkérdés első-sorban. Az egyik: meg kellene valahogyan oldani, hogy rossz idő esetén is tudjunk valamiféle programot biztosítani az erre igényt tartó vendégek számára. A másik pedig, környezetünk rendezettségének, tisztaságának megoldása, különösen a Fő út és a legforgalmasabb utak mentén. Az idelátogatók innen nyerik első benyomásaikat s nagyon nem mindegy, hogy milyen. Én bármiféle kezdeményezést, ami ezek megoldásához vezet, örömmel támogatnék.

Összefogással megoldhatnánk sok mindent, nem lehet mindenben az önkormányzatra támaszkodni.

Ez bizony így van. Köszönöm a beszélgetést. Kívánom Neked és mindannyiunknak, hogy szavaidból, mint a jó talajba vetett magvakból hasznos gondolatok, ötletek teremjenek mindannyiunk örömeire és megelégedésére.

Marsi Jánosné
Fotó: Császár Claudia

1995. április 1-én ült össze a megyei választmány, hogy megkezdje tisztújító munkáját. Mint ismeretes, az Országos Választmányt követően az új alapszabálynak megfelelően a helyi szervezeteknél került sor a tisztújító tanácskozásokra. A Gyomaendrődi Szervezet ezirányú gyűléséről áprilisi számunkban már beszámoltunk.

A Megyei Választmányon részt vett és felszólalt Füzessy Tibor, a párt országos ügyvezető elnöke. Előadásában méltatta azokat

az eredményeket, amelyeket a pártépítésben a békésmegyei szervezetek értek az utóbbi négy évben. Felhívta a

figyelmet arra, hogy szükséges és elengedhetetlen a párt megújulása. Nem Budapestről irányított szervezetekre van szükség, hanem egy alulról építkező, szilárd alapokon nyugvó megyei választmányra. „A tényleges döntések a megyei szervezetek kezében vannak” - mondotta. Felhívta a választmány tagjait, hogy ennek megfelelően megfontolva, felelősségteljesen döntsenek személyi kérdésekben.

A jelenlévő küldöttek 16 helyi szervezetet képviseltek, és eredményes munkájuknak köszönhetően megválasztották az alábbi tisztségekre a következő személyeket: a Megyei Választmány elnöke Szebellédi Zoltán, Újkígyósról, a Megyei Választmány ügyvezető elnöke Császár Ferenc Gyomaendrődről, az Országos Elnökség

tagjaként a megyét képviseli Császárné Gyuricza Éva, Gyomaendrődről.

A Megyei Választmány elnökségének további tagjai:

Dr. Ancsin János Kétsopronyból, Dr. Jároli József és Kovács Sándor Békéscsabáról, Dr. Míves Piroska Sarkadról, Nagy András Mezőkovácsházáról, Dr. Sárosi Tibor Dombiratosról, Vaszkó András Gyomaendrődről.

A továbbiakban a Megyei Választmány 7 főt választott

az Országos Választmányba, Kovács Béla, Dr. Kovács Pál László, Kovács Sándor, Mosolygó Miklós, Nagy András, Szántó Béla, Vánza Pál

EREDMÉNYES VOLT A KERESZTÉNYDEMOKRATA NÉPPÁRT BÉKÉSMEGYEI VÁLASZTMÁNYA

személyében.

Szebellédi Zoltán megköszönte a választmány tagjainak azt a bizalmat amellyel újra további 2 évre megyei elnökké választották.

A választási procedúra közepette lehetőség volt arra is, hogy a választmány és a meghívottak meghallgathassák Szántó Andrásnak, az Országos Elnökség tagjának értekezését a kormány stabilizációs programjáról, amelyet az alább ismertetett cikkünkben közlünk.

**„Ne készülj itt nagy nyugalomra,
hanem nagy békefűrésze.”**
(Kempis Tamás)

A kormány (de)stabilizációs programja

Tegnap délután került a kezembe az ET, anyag, mely a „Bokros programot” foglalja magába. - Kezdte előadását Szántó András. - Elolvasása után, azon elmélkedtem, hogyan is merik ezt a programot gazdasági stabilizációs programnak nevezni, hiszen ez a meglévő rendkívüli labilis gazdasági helyzetet inkább felborítja. Sokkal inkább illene rá az a kifejezés, hogy gazdasági destabilizációs program. A pénzügyi kormányzat minden lépése a piacgazdaság terveinek elárulása és visszatérés a szocialista tervgazdasághoz. A megszorító, áltakarékos intézkedések mellett központi irányítást tartalmaz. Hatása az infláció növelése mellett elmélyíti a recessziót. Egyformán sújtja a vállalkozókat és a munkavállalókat.

1. A nemzeti valuta leértékelése importált inflációhoz vezet minden olyan importigényes gazdaságban, mint a magyar. Mindemellett konzerválja azokat az elavult termelési struktúrákat, amelyek nem tudnak piacképes terméket termelni.

2. Az adóemelés, vámtételek emelése - tovább növeli az árakat, az inflációt és vele együtt a kamatokat, gátolva a beruházásokat.

3. A befagyasztott, vagy nem kellőképpen növekvő fizetések reálbércsökkenéshez és ezáltal a fizetőképes kereslet csökkenéséhez vezetnek.

4. A közalkalmazotti létszámcsökkenés következtében tovább nő a munkanélküliség és vele együtt növekednek a költségvetés terhei.

5. Az egész destabilizációs program csak további jelentős állami kölcsönfelvétellel oldható meg, mely azután növeli az eladósodást, és az ördögi kör ezzel be is zárult.

Nézzük meg, mik is lesznek azok az egyes intézkedések, melyek a lakosságot közvetlenül sújtják:

1. A családi pótlék csökkenő mértéke. Ez közismert.
2. A főiskolai hallgatók tandíj-kötelezettsége. Ez is a kereszténydemokrácia alapelvét az esélyegyenlőséget sérti.

3. Növekedni fognak az illetékek. (Pl. az örökösödési és ajándékozási illeték, a gépkocsi adás-vételi illeték, az állami-gazgatási eljárások illetéke.)

4. Az egészségügyi ellátásban is megszorító intézkedések lesznek. (A TB bevételeinek növeléséhez még a munkahelyi étkezés is TB köteles lesz.)

5. Az állami vállalatoknál a béremelés csak 10% lesz, 35% várható infláció mellett. Ez 25% reálbércsökkenést eredményez.

6. Nőni fog a munkanélküliség. Az MTV-ben, a Távirati Irodában, a honvédségnél, felsőoktatási intézményekben, más közalkalmazottaknál nagyarányú elbocsátások vannak tervbe véve.

7. A lakásépítéssel kapcsolatban ez a szöveg olvasható: A lakásépítési kedvezmény igénybevételét úgy kell átalakítani, hogy a költségvetés terhe mintegy 1/3-dal csökkenjen...

Ez tehát a kormány (de)stabilizációs programja.

Hogyan mutassalak be, mit tud rólad a falu?

Az égvilágon semmit, szerintem senki nem tud rólam semmit.

Dehogynem, írtál már cikkeket a Gyomaendrődi Híradóban. „Tisztelendő úr, alighanem kivégeznek minket” címmel arról, hogy mi történt 1944 október 6-án Endrődön. Aztán írtál a rokkasztítóról, a seprűkötőről a Mesteremberek sorozatban, szintén a Híradóban.

Van-e olyan ösöd, aki kiemelkedő pályát futott be?

Nem tudok róla. A családban senki nem foglalkozott a tudományoknak még a környékével sem. A Gyuriczák kivétel nélkül mind munkásemberek voltak.

Téged mi indított el a tudományok felé?

Én nem a tudományok felé indultam, csak szerencsés voltam, jó tanárookra akadtam. Szentesen a középiskolában Bottyán István volt az osztályfőnököm. Amit akkor megtanultam, ma is bennem van. Nagy szerencsém volt Gödöllőn is az egyetemi konzulens tanárommal, Birkás Mártával. Ő olyan ember, akihez ha egy diák odakerül és abban a diákban van egy csöppnyi érzék, tehetség, ő képes kizozni a maximumot belőle.

Úgy tudom a napokban Fáy András díjat kaptál, gratulálok. Beszéljél az előzményekről?

Másodéves voltam, amikor megpályáztam egy stuttgarti TEMPUS ösztöndíjat. Feltétel volt a német nyelvtudás, ennek én megfeleltam, mert előtte évekig tanultam a németet. Kijutottam Stuttgartba, ott elkezdtem foglalkozni a környezetkímélő talajműveléssel. Azért ezzel, mert ez a téma Magyarországon még nincs feldolgozva. Amikor hazajöttem, egy féléven belül írtam egy TDK (Tudományos Diákköri) dolgozatot a témáról, illetve egy műszaki tudományos konferencián Gödöllőn poszteren (tablón) is módomban volt bemutatni, amit Németországban megismertem. A következő TDK-ra is írtam egy témát, ott harmadik helyezést értem el. Közben márciusban (1994) németből itthon letettem a felsőfokú nyelvvizsgát. Júniusban volt egy országos környezettudományi konferencia, ahová harmadik helyezésemmel jutottam be és előadást tarthattam. Itt a földművelésügyi miniszter különdíját kaptam meg. Ezzel egyidőben a tanszéken saját kísérleteket állítottam be egy évfolyamtársammal: a hazai talajok állapotát modelleztük. Ezt a kísérletet a novemberi egyetemi konferencián mutat-

tuk be, itt első díjat nyertünk. Ezzel az eredménnyel jöttünk az Országos TDK-ra, amit Mezőtúron rendeztek, kétszáz résztvevő volt. Itt is az első díjat kaptuk meg, Fáy András dívjá a neve, június 6-án

„...Ha lehet, inkább elmegyek Bécsbe...”

Beszélgetés Gyuricza Csaba endrődi születésű egyetemi hallgatóval

adják át a Magyar Tudományos Akadémián. Ehhez az eredményhez hozzájárult az is, hogy egy 5 hónapos állami ösztöndíjjal a bécsi egyetemen folytathattam tanulmányokat ugyanezen témakörben.

Csabi, ezt végighallgatni is energia, hát még végig csinálni.

Különösen a kísérletek beállítása volt kemény munka, több hónapig keresztül tartott. De úgy érzem, ha valamit elérek, nemcsak nekem öröm, hasznos lehet talán másnak is.

Terveid?

Lehetőségem van a bécsi egyetemen ledoktorálni, oda is hívtak. Ha lehet, elmegyek. Itthon nincsenek meg azok a feltételek, amelyekkel olyan kísérleteket végezhetnék, amit szeretnék. Annak pedig nincs értelme, hogy olyat csináljak, amit előttem már százan megcsináltak, és az eredményeket is leírták már mindenhol. Szeretnék új eredményeket elérni, ezt Bécsben meg tudom csinálni.

A legkiválóbbak mennek el az országból.

Aki csak teheti el fog menni. Itthon kiképzik őket, külföld pedig majd használja a kiképzett fejeket.

Úgy tűnik, a döntésbe egy kis fájdalom is vegyül.

Persze. Sokkal szívesebben dolgoznék itthon. Itt születtem, itt éltem eddig. De az itteni munka csak állandó küzdelem és harc lenne, amiben az ember előbb-utóbb felőrölné. Külföldön pedig úgy dolgozhatom, hogy közben jól is érzem magam. Ez a különbség.

Szerinted milyen lehetőségei vannak a gyomaendrődi fiataloknak a társas életre?

Az égvilágon semmilyen. Nyáron a Pavilon, ahol már tizenhárom - tizennégy éves gyerekeket is találni részegen. És a baráti körök, ha vannak, ott jókat lehet beszélgetni. Szükség volna egy kulturális szervezetre vagy környezetvédelmi szervezetre, ahol értelmes fiatalok gyűlnek össze. Középiskolások, itteni lakosú főiskolások, fiatal human és reálértelemiség. Egy bejegyzett szervezetet lehetne létrehozni, hogy támogatáshoz is jussunk. Diákirányítással - a diákokat igazán a diákok tudják irányítani. Értelmes előadók lehetne hívni. A fiataloknak tudni kellene arról például, hogy a Köröspart micsoda érték, hogy Nemzeti Park lett, hogy aztán úgy is kezeljék.

Van a FIDESZ.

A FIDESZ, az politikai szervezet. Amire én gondolok, az nem politikai szervezet lenne, hanem olyan fiatalokból állna, akik tényleg csinálnak is valamit. Nagyon sok olyan fiatal tanul a felsőoktatásban, akik hasznos ötleteket és megoldási javaslatokat adhatnak Gyomaendrődnek. Van sok olyan dolog, ami nemcsak pénzkérdés. A főiskolások az itteni középiskolásoknak is tudnának közvetlen információkat adni a felsőoktatási intézményekről, lehetőségekről.

Miért nem csinálod meg Te ezt a szervezetet?

Nagyon keveset vagyok itthon. Szívesen segítenék, de ehhez több idő kell. Ettől függetlenül lehetséges, hogy a nyáron hozzákezek, még akkor is, ha nem én folytatom majd. A nyáron hosszabban leszek itthon, talán sikerül valamit összehozni.

Kedves fiatal értelmiség, főiskolások, egyetemisták, középiskolások! Akinek kedve és ötlete van, az ifjúsági szervezet ügyében írhat Csabának.

Címe: Gyuricza Csaba

Gyomaendrőd, Mohácsi u 11/1. 5502.

Hornokné Németh Eszter

Trodalmi oldal

Hol volt, hol nem volt...

Volt egyszer egy nagymama. Az én áldott emlékü, csupa szeretet, csupa jóság nagyanám.

...Az év minden napján, de különösen így anyák napja táján hálás szívvel emlékezem rája.

...Amikor esténként, vagy délelőttönként a TV-ben a gyermekműsorokat nézem, elborzaszt a rengeteg agresszió, ami a kedves kis rajzfigurákat jellemzi. Mit tanulhat az ember Incitől, Fincitől, a Kandúrtól, hogy csellel és furfanggal, kegyetlen kárörömmel igyekeznek megrontani, megkeseríteni egymás életét. Bombát robbant, fegyvert kovácsol játéknak, csínytevésnek álcázva a gonosztságot. S ami még ennél is elszomorítóbb, az az Amerikából, bizonyosan drága pénzen megvásárolt rajzfilm, amiben „nevelő szándékkal” az életről mesél a gondos nagymama, lélekromboló szemléltető ábrákkal. No és a játékok! A Wintendő! A legóból kialakítható kalózháborúk! Mire nevelnek? Szeretetre? Jóságra?

Ilyenkor behunyom a szemem, és visszaálmodom magam a szellőborzolta, hűvös árnyakat táncoltató akácfa alá, ahol nyári délutánokon körülültük, mi unokák nagyanyánkat, és szomjas lélekkel ittuk a csodákat idéző mesemondó szavait.

Az álmos csöndben duruzsoló hangjától kitágult körülöttünk a világ, megnyílt Meseország aranykapuja és hipp-hopp, mi máris benne éltünk a legszebb mesékben. Átlényegültünk Tündér Ilonává, Csipkerózsikává, Hamupipókévé és Hófehérekévé. Parázzsal ettünk a csenevész csikót, s az szempillantás alatt táfosként toporzékkolt előttünk a pitypangvirágos réten. Nagyanyánk meséiben még a vasorrú bába is, meg a gonosz boszorkány is jóságos anyókévé szelídült.

Nyár és ősz múltával, hosszú téli esteiken sötétben üldögéltünk a búbos kemence körül, mert drága volt a „petró”, s a parányi ablakszemekben átsziporkáztak a csillagok, ránk nevetett a hold, és újra csak meséket szült a bársonyégbolt csöndje. S ha felhő takarta a pislogó fényeket s havat hordott a kéménydudáló szél, a hatalmas hópelyhek hátáról téltündérek és jégmanócskák integtek felénk. Az öreg Tél mérőföldjáró csizmájában átlépte a hegyeket, falvakat, városokat, megrázta bozontos szakállát, hogy ezüstös takarót borítson mindenre, ami fázik, fűre, fára, bogárra, zöld búzavetésre. Mindezt olyan eleven képekben festette elénk nagyanyó, hogy láttuk, hittük is.

Mikor aztán a fészekpuha ágyban lecsukódó szempillánkon megült a csönd varázsa, tovább álmodtuk a meséket. Mi voltunk a legkisebb királyfi, a legkisebb legény, a mostoha leánya, mert azok mindig csupa, csupa jót tettek. S ez a jóra törekvés elkísért bennünket egész életünkben.

Iványi Mária

Nagymaminak anyák napjára

Öltögető szerény kezéd
pihenjen most Nagymami!
Nagyon szépet mondanil
Ugye tudod milyen nap van,
Mért tartunk ma ünnepet,
Miért hoztam ennyi sok, sok
Dinos szegfüt én neked!

Anyák napján, nagymamikám
Megköszönöm teneked,
Hogy szivedben sosem apad,
Sose fogy a szeretet.
Bokrélátomat gondoskodó
Jóságodért kötözöm,
Hogy anyukát felnevelted,
Az is szívből köszönöm.

Iványi Mária

***

Májusi szerenád

Álmodj ma éjjel ezer csodát,
járj csillogó, káprázó fényben,
álmodd, hogy ma megérkezett
Május-királynő vőlegénye!

Itt áll tőled néhány lépésre,
erős, ölelő karját tárja,
mesepárjának: királylányának
boldog, mosolygós jöttét várja.

*Ne váross soká, mert a percek
ölnék, vénitenek, kirabolnak,
és puha bársony homlokodra
gonoszkodva gyászfátyolt vonnak.*

*Halld meg, hogy zúg az egész élet!
Neked zeng minden szerenádot:
„Orgonás, szent május esték
kis királynője legyen áldott!”*

*Jöjj hát büszke, szép Aranypáva,
hord zengő szived aranyércét,
hogy fényessé, dússá tegye
égő vágyunk álom-meséjét!*

*(Itt várok Rád, reszketve, búsan,
álmatlanul. Ezeregy éjjel
száll el fölöttem ijesztőn,
csúfondáros gúny-nevetéssel)*

BÉKE...

1945. V. 9.

Örüljek hát, vagy sírjak rajta,
hogy szelídül a mérges farka,
s a világ, melyet felkavart a bűn
elcsendesül, itt a béke napja.

Véget ért a nagy halotti tor.
A fegyverhalál többé nem tipor
rajtunk, s itt a csendes béke,
de nem tudom, mit kezdjek véle?

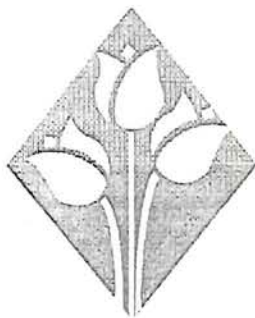
Igen, én élek. Ép minden tagom,
de agyam lázong, lelkem szagatom
apró rongyokra. Ki tépődik rajta,
hogy sok katona a karját ott hagyta?

Én itt vagyok felgyúrt ingujjal,
csattogó, mérges agyarfogakkal
másra készen, hogy harcoljam az életet,
de a lábatlan ezrek helyett ki vetett?

Én itt vagyok. Van két munkás kezem
és lábam is, ami rohan velem,
s tán lesz mit egyek. De ti özvegyek,
apátlan milliók, mi lesz veletek?

Bús béke ez. A halál penészszege rajta.
Hat év bűne belepte, összemarta.
A lelkem örül, mert van életem.
De hány bukott el e szörnyűvégzeten?

Márton Gábor

1995. január elsején városunkban beindult az otthonápolási szolgálat. Az eddigi tapasztalatokról kérdezem Balogh Károlyt, a vállalkozás vezetőjét, Kiss Edit nővért, és az egyik ápoló hozzátartozóját, Dr. Bancsi Istvánt

Balogh Károlyné

Mi a tapasztalat, igénylik az emberek a szolgálatot?

Igen az elvárások beigazolódtak. Bebizonyosodott, hogy szükség van rá. Január 1 óta 45 betegünk volt. Vannak, akiknél már befejezők az ápolást, mert meggyógyultak, vannak, akikhez azóta is naponta kijárnak. Négy betegünk sajnos meghalt.

Hol nagyobb az igény Endrődön, vagy Gyomán?

Az endrődi részen. Sok régóta ágyban fekvő súlyos betegünk van. Rájuk gondolván vásárolunk speciális matracokat és egyéb eszközöket. Kezeljük ezeket a sebeket, de a legjobb, ha meg tudjuk akadályozni az ilyen sebek keletkezését.

Továbbra is ingyenes az otthonápolás?

Igen, a betegnek nem kell érte fizetni.

Akinek szüksége van rá, hogyan kérheti?

Ha csak fürdetést kérek, mert mondjuk mozgáskorlátozott a beteg, ezt kérheti maga a beteg, vagy a hozzátartozó. Felhívja telefonon a 386-809-es számon Fekécsné Hanyecz Évát, és elmondja, mi a kérése. Ez a szám munkanapokon 10-13 óráig hívható. De ha szakápolást kérek, tehát komolyabb betegségről van szó, akkor a háziorvosnak kell szólni. Mindenképpen kell egyeztetni a háziorvossal, ez mindenki számára megnyugvás.

Mi az a szakápolás?

Amit csak egészségügyi szakember végezhet. Katéterezés, injekciózás, vérnyomás mérés, sebek kezelése, gyógyszeradagolás és még sok minden más.

Milyen felszerelése van a szolgálatnak?

Ágytalak, szobavécé, hidraulikus fürdetőszék. Nemrég vettem egy minimális kiegészítést, ez reumas betegek kezelésére szolgál. Van egy

Ismét az Otthonápolási Szolgálatról

masszírozó készülékünk is, ez annyira kapós lett, hogy most rendeltem egy másikat is. A fürdetőszéket is kihasználják, sokan kérik. Van pl. egy cukorbetegünk, akinek amputálták a lábát. Hozzá kijár a körzeti nővér cukrot mérni, mi pedig kijárunk hozzá fürösztelni.

Kik látják el a szolgálatot?

A körzeti nővérek másodállásban délután három óra után. De május elsejétől fel tudok venni egy főállású nővért is. Giricz Zsuzsa jön haza Gyuláról a tüdőkörházból. Így lehetővé válik a délelőtti ápolás is.

Vannak távlati szakápolásnak?

Igen, mert az aktív kórházi ágyak kiváltására szolgál. Biztos, hogy a betegeket ezután is ki fogják adni a kórházak, ha a kezelés már nem indokolja az otlétet. A kórházi ápolás nagyon drága. Inkább ezt az otthonápolást fizeti az Egészségbiztosítás, ez az olcsóbb.

Dr. Bancsi Istvánné hozzátartozó

Itthon ápolatott súlyos beteg édesanyját.

Ha már nem okvedenül szükséges a kórházi ápolás, akkor érdemes mielőbb hazahozni a beteget. A kórházban csak betegség és halál van, az otthoni környezet jobban az élthez kapcsolja a beteget. A szeretet, az nagyon sokat számít. A rágaszkodás a beteghez, amit az összes hozzátartozó részéről naponta tapasztal. A kórházi nővéreket semmilyen ajándékkal nem lehet rávenni arra, amit az itthoni nővérek azonnal nyújtottak. Hiába, a kórházban kevés a nővér, nagyon sok a dolguk.

Mi az amit a nővéreink azonnal nyújtottak?

A szakmai ápolás mellett lelki segítséget is adtak a betegnek, hozzátartozójának egyaránt. Nem voltak idegenek, ismerjük egymás családját is - emberi kapcsolat is volt ápoló és ápoló között.

Könnnyen elfogadta a beteg a nővér segítségét?

Anyukám először nem akarta, de azonnal szimpatikusak lettek egymásnak, úgyhogy egy hét múlva már várta őket. Minden ápolási munkát belenyugvással fogadott, mert a nővér is, a gondozónő is szeretettel közelkedtek hozzá. Segítettek a betegségtudatot csökkenteni. A félelem helyett optimizmust adtak. Nem sajnálták, hanem biztatták a következő nappal, a következő héttel. Ők is, mi is. A stresszt egy nagy betegségnél nem lehet kivédeni. Fél a beteg, fél a család. De talán együtt könnyebb. Mindnyájan azért küzdötünk, hogy eggyel több napja legyen anyukának.

Az ápoló mellett ott van a háziorvos is.

Természetesen. Ez az otthonápolás nem önmagában működik, hanem az orvossal és a hozzátartozókkal együtt. Fontos, hogy az orvos bármikor rendelkezésre álljon, amikor szükség van rá. A nővér naponta jön, látja, mikor kell az orvosnak szólni. A nővér a családot is megtanítja a helyes betegápolásra: étkeztetés, testápolás, gyógyszeradagolás. Ha nincs is ott a nővér a közti időszakban, a hozzátartozó tudja a teendőket. Nagyon sok mindentől meg tudjuk a beteget kímélni így együtt: orvos, nővér, hozzátartozó. Örülök, hogy ingyenes a szolgálat, de akkor is igénybe vettük volna, ha mondjuk, a kiadások felét a családnak kellett volna fizetni.

Kiss Edit nővér

Könnnyen elfogadja a beteg a nővér segítségét?

Először a beteg is idegenkedik, én is idegenkedem, húzódnak egymástól. Majd látja a beteg, hogy a nővér nem azzal törődik, hogy milyen is a teste, hanem végzi a munkáját. És akkor lassan felenged a beteg is, megváltozik minden, egy

idő után már szinte hazajár az ember. Vannak kulcsaim: kiskulcs, nagykulcs, hiszen oda is be kell jutnom, ahol egyedül él a beteg. Nagyon hozzádónek az emberhez a betegek. A körzeti betegekkel is együtt érez minden nővér, de ez, mivel szorosabb a kapcsolat, olyan mintha én is a családhoz tartoznék, és részt vállalom a bajból.

A családnak is részt kell vennie az otthonápolásban?

Természetesen. De segítjük. Megtanítjuk, hogyan etesse, itassa, hogyan cseréljen ágyneműt - fekvő betegnél tudni kell a fogásokat.

Ahogy én látam, Editke nemcsak „kezelt”, hanem ápoló is.

Egy nyolcvanhárom éves idős embert nem lehet úgy ellátni, hogy beadom az injekciót és otthagynom. Az ilyen beteget csak türelemmel lehet istápolni. Ott azt mutatom, nem szabad, hogy nekem még hány helyre kell mennem. Meg kell várni, míg elmondja, hogy egész nap szédült, minden betegnek jól esik, ha elmondhatja, hogy hol fáj. Ez én meghallgatom, ahogy lehet, megnyugtatom, vagy szólok a kezelőorvosnak.

Sok erő kell ehhez a munkához?

Sok. De én szerencsés vagyok, van egy jó családi háterem, ez teszi lehetővé, hogy nyugodtan dolgozhatom munkaidő után is. Mert előfordul, hogy félútkor végez az ember. Hérvégeken is megyek. Ez a szolgálat. Nagyon szeretem a betegeket, ha idős, ha fiatal, de az időseket méginkább. Ki vannak szolgáltatva.

Hogyan éli meg a nővér a gyógyíthatatlan betegséget?

A halál, az egy nagyon kegyetlen dolog, nagyon megviseli az orvost is, nővért is, nemcsak a hozzátartozókat. De talán az vigasztalja az embert, hogy mindent megtettünk, amit lehetett. Persze még sokáig benéznek az utcába, ahol lakott, látom magam előtt, hallom, amit mondott. De közben megyek egy másik beteghez - segíteni

Homokné Németh Eszter

Olvasói levél az egyházi iskoláról

Tisztelt Szerkesztőség!

Az Önök lapjában olvastam, hogy öszre megnyílik az egyházi iskola Gyomaendrődön. Ezzel kapcsolatban, engedjék meg, hogy néhány gondolatot elmondhassak.

Mérnök menedzser vagyok, feleségem gimnáziumi tanár, két gyermekünk van, egy 12 és egy 8 éves.

Három évvel ezelőtt, amikor városunkban újraindult az egyházi iskola, akkor mi is, mint sokan mások, azt kerestük, hogy gyermekeink a legjobb kezébe kerüljenek. Olyan iskolát kerestünk, ahol gyermekeinket az élet tiszteletére, az igazi értékek megbecsülésére, egymás elfogadására nevelik.

Három év távlatából örömmel mondhatjuk, hogy megtaláltuk ezt az iskolát.

Az egyházi iskola úgy nevei gyermekeinket, hogy megérthessék: a

keresztény hit készíti az értelmet a kitartó munkára, a gondos munkára, a rendre, a fegyelemre. Ezzel alapvetően kétféle támaszt nyújt gyermekeinknek: egyrészt a megértést, a szeretetet, a megszólíthatóságot a tanárok részéről, másrészt a rendből a követelményekből fakadó támaszt. A gyerekek az iskolai munkát feladatnak tekintik, és jó szívvel végzik azt, szabadlelkűek, bátrak és kitartók. Érték számukra a szüleik és tanárai iránti tisztelet, az egymás iránti hűség és tolerancia. Jól érzik magukat az iskolában, mert az iskolának van arculata, van saját szellemisége, amellyel azonosulhatnak, tudják mit nyújt nekik és mit vár el tőlük az iskolájuk. Mindez egy életre szólóan eligazodást-, emberi tartást ad - meghatározza személyiségüket.

Mi szülők, mindannyian egészséges, boldog gyermeket szeretnénk nevelni, aki harmóniában él önmagával és a természettel. A keresztény tanítás éppen ebben segít bennünket, mert lényege az ember fennmaradásának, életképességének a feltétele, nem tömjénfüstös, félelmes világ ez.

Gyula, 1995. április 12.

Veress Vilmos

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...
Részletek az endrődi Historia Domusból.
(Előzmény: Városunk: II. évf. 4. sz.)

1889: „...február 16-án Schiefner Ede nagyvárad kanonoknak kinevezeték. Helyébe id. báró Wodianer Albert kegyúr március 6-án történt jelölése alapján Dobos Lajos körösladányi plébános nevezett ki endrődi plébánosnak.

Szeptember 9: Dobos Lajos plébános régi agybántalmakból eredő beszámíthatatlan állapotában a tanyán vadászfegyverével magát agyonlőtte.

Szeptember 11-én Schiefner prépost-kanonok eltemeti a szarvasvégi temetőbe... Jelen szervező tehetség és kitűnő műfordító volt. Bougaud: Kereszténység és korunk c. munkájának remek magyarítása... szép nevet biztosít neki a magyar irodalom történetében...”

„Spett Gyula megdölgja a szarvasvégi kettős tanteremű új iskolát, melyet a hitközség Turesányi István vállalkozó által építtetett.”

1890: „A tavaszon temetői csőszházat építettek, melyekre a hitközség 226 forintot adakozott össze.

A templom udvarának befásítása végett a kiásott nagy gödröket az előjáróság közmunka útján jó földdel hordatja meg. Fákát a Békés megyei gazdasági egyesület ajánlkozott.

A gyomavégető megnagyobbitását az utca egyes vonalába való hozása által a képviselő-testület megszavazta.

A szarvasvégi új iskolához egyik tanító részére Giricz János háza 600 forintot megvételre.

Az egyháztanács elhatározta egy új kerti (Öregszőlő) iskolának az építését... Ez évben a hívek kérésére be lön hozva a péntek délután három órai harangozás az Úr Jézus halálának tiszteletére.”

1891: „Koloh Jánostól 400 négyszögöl a Kis-Pérsen második kerti iskolának megvételre. (Csikó iskola)

Schiefner Ede kanonok úr 5000 forintot ajánlott egy irgalmasnak vezetése alatt felállítandó kisdudóvoda számára.

id. báró Wodianer Albert 1000 forintot adományoz egy kisdudóvoda. Augusztus 23. óriási orkán, mely a templom ablakait és redőnyeit leszaggatta és összetörté.”

1892: „Április 10: Wagner Márton gyomai építő 8000 forintért elvállalja a Schiefner-féle óvoda építését a Szabótól a Templom utcán vett telken (Nagyóvoda) Másik óvodánk pedig a Hásitás utcában lévő Dávid-féle ház megvétele fogadtatott el (Kisóvoda)... Apácákat még egyenlőre kapni nem lehetvén, határozatba ment, hogy az épületek elkészültével a két óvoda, ideiglenesen óvónőkkel... megnyitassák.”

1894: „Az oltár Gráczból ereklyével ellátva megérkezvén... A lazaristák műhelyéből kikerült román stílusú oltár... csinos hátképpel... került 200 forintba.

Augusztus elején Müller Károly nagyvárad aranyozó befejezte a templomhajtó és a mellékoltárak díszítését... a boltívket arannyal festette, a mennyezetet kékre festette és aranycsillagokkal ékesítette... az első mennyezetmező sarkába a négy evangélistát festette, a szent kereszt és Jézus szíve oltárát átalakította, az előbbire tabernakulumot (az oltárszentséget őrző díszes szekerényke) helyeztetett, a Mária-oltáron a Rózsafüzér-kép helyett valódi lourdesi barlangot és szobrot állított, a szöszket festette és aranyozta. A festmény mindenütt olaj, és az arany - az oszlop-fők kivételével- valódi... A mennyezet második mezőjének sarkára magánvállalkozók festettek, és pedig Timár Márton szent Mártont és szent Borbálát, Kalmár Vincéné szent Krisztinát 100-100 forintért.

Szeptember 8-án megáldott (és megnyitott) a kisperesi tanyai új iskola. Ugyane hónapban a Kondorosi-tanyai (hunyai) iskolát is megnyitották.”

1895: „Október elsején lépett életbe a polgári házasságkötés és állami anyakönyvezés.”

1896: „Május 10 vasárnap. Ezredévi tedeum (a Honfoglalás 1000. évfordulójának megünneplése)

Előjáróság, olvasókörök, legények, leányok zászlóval jelentek meg a templomban. Szentmise után a templomtéren a Himmusz és a Szózat közös eléneklése. A község a szegényeknek 200 forintot osztott ki.

Május 18 Hétfő, az iskolások ezredévi ünneplése. 7-kor Tedeum (hálandó mise), melyen minden osztály zászlóval jelent meg. Utána a templomtéren iskolai ünnepély hazafias szavalmányokkal és dalokkal. Délután 1-kor az itt egybegyűlt iskolások zeneszó mellett a szarvasvégi szénáskertbe vonultak mulatságra. Csatlakoztak az Ipariskola és a két óvoda is. Számuk meghaladta az 1200-at. Künn gyermekmulatság, különféle versenyek és játékok. Kenyér, pecsenye, kalács, süteményből álló uzsonna, melyet a szülők és a gyermekbarátok aláírás útján adakoztak össze...Az óriási néptömeg közönlése ez alkalmat valódi néptünnepéllé tette.”

Homokné Németh Eszter

Röztudott, hogy olvasóink többsége az idősebb korosztályból való. Nem is lehet másképp, hisz jelentős többségben vannak a fiatalokkal szemben. Kedvüket keresem, amikor régi emlékeket idéznek fel. Hisz én is közéjük tartozom. Van emlékem bőven.

Május mindig szép hónapja volt a fiatalságnak. Az igazi tavasz megérkezésének az ideje.

Valamikor - akkor még sokgyerekes család volt a „divat”, ezrek jártak iskolába.

Május egyik nagyon várt és feledhetetlen napja volt a Madarak és Fák Napja.

Boldogan vonultunk a sportpályára, ahol kedves műsorral üdvözítették meg a polgári iskola tanulóit. Versék, énekek, beszéd hangzott el, tanulságos jeleneteket mutattak be. Majd jött a nap fénypontja: a cukoreső. Nevelőink a plébános úr és a káplánok közreműködésével

a csoportokra osztott diákság közé záporozták a sok cukrot. Szórták, mint anyánk a tyúkoknak a kukoricát. Kapkodtuk boldogan, hisz akkor még nem romlott el fogunk a cukrozástól.

A felnőtteknek Majális adott feledhetetlen élményt. A szabadban rendezett műsorral a dalárda, az ETK és az est-ének-zene-tánc lehetősége gondoskodott. Olyan kiválóságokat láthatunk, mint Endrőd díszpolgárát Rózsahegy Kálmánt, az endrődi születésű csongrádi főkantort Kalmár Illést és a feledhetetlen Farkasinszky - és Dógi Gyula cigányzenekarát.

Éjszakába nyúló bál a ligetben, mely akkor nem elhagyott, feldúlt csataiért képét mutatta, mert Tóth kertész féltve őrizt parkja szemét gyönyörködtetett.

Hétvégeken ilyenkor megtelt a Korzó a sétáló, beszélgetők tömegével. A Megváltó Gyógyszertárú a Domszögig lömpölygött a nép halk duruzsolással.

Művelt fiatalok és komoly középkorúak hétvégi nagy-találkozója volt.

Sokan csendes, holdas estén a karesú ívű Körös hídig megnyújtották a sétapályát.

Aztán a község elcsendesedett. Elaludtak az éjfélig világító utcai villanykörtek. S éjfél tájban hol itt, hol ott sírt fel a gyönyörű muzsika húrjain a szerenád. Nemcsak a boldog „tulajdonosoknak”, a szomszédoknak utcahosszan boldog félórányi időt adott.

Nem volt ritkaság, hogy a zenekar térzenéi szolgáltatott, ahol „szívküldi” lehetőség is adódott.

Azzal zárom e derűs sorokat, mikor 1945. május 9-vel - a ránk annyi keserűséget, szomorúságot, szenvedést, gyászt hozott második világháború hat év után - beköszöntött a béke napja. Mementónak sétáljanak el a Hősök Terére! Gyűjtsanak egy szál gyertyát és helyezzenek el egy szál virágot az emlékművek valamelyikére! Gondoljanak szeretettel, s mondjanak egy rövid fohászt 1848, 1914-18, 1935, 1938-45 és 1956 hőscsért! Magyarokért, zsidókért, cigányokért! A mi drága halottainkért.

Márton Gábor

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrőd Szervezete
Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,
Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvályi János, Vaszkó Irén
Felelős Kiadó: Vaszkó András
MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995
Készült: Pelyva házinomda, Gyomaendrőd. Fő út: 31/1